

ORDFÖRANDEFÖRSLAG

Kommunstyrelsen

Huddinge

Datum: 2024-10-25

Diarienummer: KS-2024/19.182

Delårsrapport per 31 augusti 2024 för Huddinge kommun**Förslag till beslut***Kommunstyrelsens beslut*

1. Förskolenämndens budgetram 2024 utökas med 29,4 mnkr 2024 (inklusive effekt för externa utförare) för omställningsarbete. Finansiering sker genom omfördelning av reserverade medel för oförutsedda kostnader.
2. Vård- och omsorgsnämndens budgetram 2024 utökas med 10 mnkr för omställningsarbete. Finansiering sker genom omfördelning av reserverade medel för oförutsedda kostnader.

Sammanfattning

Delårsrapporten är i huvudsak en uppföljning av kommunens årliga beslut om mål och budget. Men under året kan det finnas anledning att justera vissa inriktningar, ramar och satsningar i budgeten, för att utifrån gällande nuläge uppnå de mål som fullmäktige redan har fastställt. För att motverka kortsiktiga nedskärningar till följd av underskott föreslår Mittenstyret förstärkningar till förskolenämnden och vård- och omsorgsnämnden.

Mittenstyret lämnar därför ovanstående förslag för 2024 med nedanstående motivering. Effekter för 2025 och framåt hanteras genom *Mål och Budget 2025 - 2027*.

Bakgrund

Budgetåren 2023 och 2024 har för kommunens del till stora delar präglats av hög inflation och framför allt ökande pensionskostnader, samt en fortsatt minskning av kommunens tidigare stabila befolkningsökning. Jämfört med tidigare års relativt låga inflation, goda skatteunderlagsutveckling och stora statsbidrag har mandatperiodens första två år lett kommunerna in i vad som i flera avseenden är den svåraste ekonomiska tiden sedan 90-talskrisen.

För 2024 finns mer positiva indikationer på att den svenska lågkonjunktursbotten är nådd, även om inflation, prisökningar och räntekostnader fortsatt är en belastning för den kommunala ekonomin och verksamheten. Vad som nu ställer allt hårdare krav på kommunens verksamheter och ekonomi är de

pågående demografiska förändringarna, med färre antal barn och elever i både förskola och grundskola, och allt fler äldre.

Även om intäkterna och volymerna minskar står kommunen till stora delar kvar med kostnader, och kommunen måste därför bli ännu bättre på att anpassa verksamheten utifrån de faktiska behoven. En omställning till lägre volymer får dock inte ske på bekostnad av verksamhetens långsiktiga hållbarhet och kvalitet.

Nämndernas åtgärdsplaner

Kommunens gällande styrmodell innebär att nämnder ska ta fram åtgärdsplaner för att återställa underskott inom 3 år. Åtgärdsplanerna ska följas upp i nämndernas verksamhetsplanering, i avstämningsärendet, månadsrapporter och i delårsrapporter. Mittenstyret är positiva till användandet av åtgärdsplaner för att nämnderna och verksamheterna ska kunna bedriva en verksamhet som är socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar, men ett för snävt krav på att återställa och ta med sig tidigare års underskott in i framtida verksamhetsår hindrar också verksamheten från att arbeta långsiktigt. Balanskravet kvarstår dessutom på en kommunövergripande nivå även om det tas bort för enskilda nämnder.

Mittenstyret förslår därför (i ärendet *Mål och Budget 2025 - 2027*) att resultatöverföringen för nämnderna tas bort, så att nämndernas arbete med åtgärdsplaner inte bara handlar om hur kommande års verksamhet och kvalitet ska betala för föregående års underskott.

Förskolenämnden

Att anpassa verksamheten till ett lägre volymantal utgör en mycket svårare organisatorisk omställning jämfört med tidigare års planering för utökade volymer. Det är helt enkelt enklare att växa än att minska, i synnerhet om volymerna samtidigt förväntas öka igen efter en tillfällig volymnedgång. En allt för stor överkapacitet innebär att ej nyttjade verksamhetslokaler kan behöva lämnas, att tidigare inplanerad utbyggnad kan behöva flyttas fram eller pausas, och att övertalighet i personal måste hanteras.

Som framgår av förskolenämndens åtgärdsplan (bilaga 8) är det nämnda omställningsarbetet en tidskrävande och långsiktig process. I syfte att upprätthålla verksamhetens kvalitet och förhindra ambitionssänkningar föreslår därför Mittenstyret att förskolenämnden tilldelas 29,4 mnkr 2024 (inklusive effekt för externa utförare) mnkr i engångsbelopp för att täcka underskott. Därutöver föreslår Mittenstyret även i mål och budget för 2025 – 2027 en ramökning till grundskolenämnden, förskolenämnden och vård- och

omsorgsnämnden i syfte att säkerställa en god kvalitet och goda arbetsvillkor för personalen i förskola, skola och vård och omsorg.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har under en längre tid haft återkommande underskott. Mittenstyret har därför påbörjat ett långsiktigt arbete för att nämnden ska nå en budget i balans samtidigt som man förmår leverera en verksamhet med god kvalitet för brukare och goda arbetsmiljöer för personalen. Det handlar dels om att erbjuda heltid som norm, minska sjukfrånvaron och att avskaffa minutscheman. Men det handlar också om att noggrant analysera och följa verksamheten, volymerna och den ekonomiska utvecklingen.

Nämnden har tagit fram en åtgärdsplan (bilaga 7) för att hantera årets underskott. I planen finns flera bra förslag på hur verksamheten ska kunna anpassas och ställa om för att utnyttja de givna resurserna mer effektivt, exempelvis en samlokalisering för seniorträffar med kultur- och fritidsnämndens ungdomsverksamhet. I åtgärdsplanen (sida 7) beskrivs dock en åtgärd avseende personaltäthet som syftar till att bemanningen inom särskilt boende ska justeras för att nå en budget i balans. Mittenstyret avser inte att sänka några ambitioner avseende personaltätheten eller för vård- och omsorgsverksamheten i övrigt, och avsätter därför medel till nämnden för att kunna upprätthålla kvaliteten.

Huddinge kommun erbjuder idag personlig assistans i egen regi, och en utredning om att ändra utförandeformen från egen regi till upphandling riskerar att skapa oro bland de som idag tar del av kommunens verksamhet. Den som är berättigad till personlig assistans kan själv välja om den personliga assistenten ska vara anställd av kommunen, ett privat företag, ett kooperativ eller av brukaren själv. För att fortsatt värna tryggheten och valfriheten för brukare, anhöriga och personal i den egna regin avser Mittenstyret därför att inte ändra utförandeformen från egen regi till upphandling.

Sara Heelge Vikmång (S)

Kommunstyrelsens ordförande